

Riksdagens svar RSv 180/2024 rd – RP 161/2024 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ett försök med verksamhetsstyrning inom yrkesutbildningen och till lagar som har samband med den

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ett försök med verksamhetsstyrning inom yrkesutbildningen och till lagar som har samband med den (RP 161/2024 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Kulturutskottet (KuUB 13/2024 rd).

Beslut

Riksdagen har godkänt följande uttalanden:

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer hur försöket inom yrkesutbildningen framskrider och i mitten av försökstiden bedömer reformens effekter på nätverket av anordnare av yrkesutbildning och anordnarnas verksamhetsförutsättningar samt tillgången på studieplatser med tanke på de regionala behoven och försörjningsberedskapen.
2. Riksdagen förutsätter att undervisnings- och kulturministeriet gör en utredning om genomförandet av stödet för lärande inom yrkesutbildningen tre år efter det att ändringarna trätt i kraft.

Riksdagen har antagit följande lagar:

Riksdagens svar RSv 180/2024 rd

Lag

om ett försök med verksamhetsstyrning inom yrkesutbildningen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att genomföra ett tidsbegränsat försök med verksamhetsstyrning inom yrkesutbildningen mellan den 1 januari 2026 och den 31 december 2033. Syftet med försöket är att utreda hur man genom att utvidga anordnartillstånden inom yrkesutbildningen och genom verksamhetsstyrning som grundar sig på ett förhandlingsförfarande kan stärka yrkesutbildningens kvalitet, genomslag och tillgänglighet.

2 §

Förhållande till annan lagstiftning

På verksamheten hos utbildningsanordnare som deltar i försöket tillämpas vad som föreskrivs i lagen om yrkesutbildning (531/2017) och i de förordningar och föreskrifter som utfärdats med stöd av den.

Om inte något annat föreskrivs i denna lag tillämpas på försöket dock inte vad som i lagen om yrkesutbildning föreskrivs om anordnartillstånd i 22 §, om examina och utbildning som ska anges i anordnartillståndet i 23 §, om undervisnings- och examensspråk i 24 §, om verksamhetsområde i 25 §, om övriga rättigheter, skyldigheter, villkor och uppgifter som ska anges i ett verksamhetstillstånd i 27 § 1—3 mom., om förutsättningar för beviljande av anordnartillstånd i 28 § och om ändring och återkallande av anordnartillstånd i 29 §.

3 §

Försökstillstånd

Deltagande i det försök som avses i denna lag förutsätter ett försökstillstånd som beviljas av undervisnings- och kulturministeriet. Försökstillståndet ersätter det tillstånd att ordna examina och utbildning som avses i 22 § i lagen om yrkesutbildning under den tid försöket pågår. Utbildningsanordnaren beviljas försökstillstånd på ansökan och beslutet om beviljande av tillstånd är avgiftsfritt.

En anordnare av yrkesutbildning som fått försökstillstånd har rätt

1) att ordna sådana yrkesinriktade grundexamina, yrkesexamina och specialyrkesexamina som hör till examensstrukturen för yrkesutbildning,

2) att i form av läroavtalsutbildning ordna alla de yrkesinriktade grundexamina, yrkesexamina och specialyrkesexamina som ingår i examensstrukturen för yrkesutbildningen, inklusive de examina som avses i 5 §, genom sådan anskaffning av utbildning som avses i 30 § i lagen om yrkesutbildning, och

Riksdagens svar RSv 180/2024 rd

3) att ordna fängelseundervisning.

Utbildning kan också ordnas som arbetskraftsutbildning. Utbildningsanordnaren och arbets- och näringsförvaltningen avtalar om ordnandet av arbetskraftsutbildning.

Utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv enligt 7 § i lagen om yrkesutbildning, krävande särskilt stöd enligt 65 § i den lagen samt yrkesutbildning för idrottare får ordnas av sådana utbildningsanordnare som fått försökstillstånd som vid ikraftträdandet av denna lag har haft rätt att ordna utbildningen i fråga.

Verksamma som sådana utbildningscentrum för utbildning för grundläggande yrkeskompetens eller fortbildning som avses i 35 § i lagen om transportservice (320/2017) får vara sådana utbildningsanordnare som fått försökstillstånd och som vid ikraftträdandet av denna lag har haft rätt att ordna utbildningen i fråga.

Maximiantalet studerandear som avses i 26 § i lagen om yrkesutbildning är det som anges för utbildningsanordnaren i anordnartillståndet enligt 22 § vid ikraftträdandet av denna lag.

4 §

Undervisnings- och examensspråk

Undervisnings- och examensspråken i försökstillståndet är desamma som anges för utbildningsanordnaren i anordnartillståndet enligt 22 § i lagen om yrkesutbildning. Utbildningsanordnaren ska meddela undervisning på dessa språk. Därtill kan utbildningsanordnarens examensspråk vara engelska.

5 §

Avgränsningar i försökstillståndet

En examen eller ett kompetensområde kan genom undervisnings- och kulturministeriets beslut avgränsas från utbildningsanordnarens försökstillstånd, om

1) kostnaderna för att ordna ifrågavarande examen eller dess kompetensområde avsevärt avviker från de genomsnittliga kostnaderna för att ordna examina eller kompetensområden,

2) det kunnande som hänför sig till ifrågavarande examen eller kompetensområde regleras genom lag eller förordning eller omfattas av ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland, eller

3) en omfattande rätt att ordna examen eller kompetensområdet väsentligt försvagar ställningen för de utbildningsanordnare som specialiserat sig på utbildningen i fråga vid ikraftträdandet av denna lag.

Närmare bestämmelser om de examina och kompetensområden som avses i 1 mom. får utfärdas genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet.

6 §

Verksamhetsområde

I försökstillståndet anges ett sådant verksamhetsområde för utbildningsanordnaren där anordnarens verksamhet i första hand svarar mot kompetensbehoven. Utbildningsanordnaren ansvarar

Riksdagens svar RSv 180/2024 rd

i första hand för utbildningen av läropliktiga och andra studerande inom sitt verksamhetsområde. Utbildningsanordnaren är skyldig att i enlighet med kompetensbehovet ordna examina och utbildning inom det verksamhetsområde som anges i försökstillståndet. Vid sidan av verksamhetsområdet kan examina och utbildning också ordnas på andra ställen i Finland, dock inte i landskapet Åland.

Som verksamhetsområde anges det område som vid ikraftträdandet av denna lag har varit det verksamhetsområde som anges i utbildningsanordnarens anordnartillstånd. Utbildningsanordnaren kan i den ansökan som avses i 3 § föreslå ändringar i sitt verksamhetsområde av grundad anledning som hänför sig till utbildningsbehovet.

7 §

Vem får ansöka om försökstillstånd

Försökstillstånd får sökas av en utbildningsanordnare som vid ikraftträdandet av denna lag har ett sådant tillstånd att ordna examina och utbildning som avses i 22 § i lagen om yrkesutbildning.

8 §

Förutsättningar för beviljande av försökstillstånd

Försökstillstånd kan beviljas en sökande som med beaktande av syftet med försöket har

- 1) grunder för ansökan om deltagande i försöket,
- 2) möjligheter att ändra och förnya sin verksamhet,
- 3) verksamhetsmässiga förutsättningar för att ordna examina och utbildning på ändamålsenligt sätt,
- 4) tillräckligt samarbete med arbets- och näringslivet inom sökandens verksamhetsområde,
- 5) tillräckliga förfaranden för kvalitetsledning.

Därtill ska utbildningsanordnaren ha ekonomiska förutsättningar för att ordna examina och utbildning på ändamålsenligt sätt.

9 §

Utbildningsanordnare som väljs till försöket

Undervisnings- och kulturministeriet väljer högst 40 sådana utbildningsanordnare till försöket som uppfyller förutsättningarna enligt 8 §. För valet delar undervisnings- och kulturministeriet in Finland i ändamålsenliga områden med tanke på ordnandet av utbildning och befolkningsunderlaget.

Grunden för antalet utbildningsanordnare som väljs till försöket från ett område är den relativa andelen studerandeår för utbildningsanordnarna i området av det riksomfattande totala antalet studerandeår. Med det riksomfattande totala antalet studerandeår avses målinriktade studerandeår som beviljats för 2025 genom ett beslut enligt 10 § 1 mom. i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009).

Nationella centret för utbildningsutvärdering poängsätter sökandena. Som grund för poängsättningen används de förutsättningar för beviljande av försökstillstånd som anges i 8 §. Till för-

Riksdagens svar RSv 180/2024 rd

söket väljs de utbildningsanordnare som fått flest poäng områdesvis på så sätt att undervisnings- och kulturministeriet vid valet av utbildningsanordnare som ska delta i försöket säkerställer att

- 1) deltagarna i försöket företräder båda nationalspråken,
- 2) helheten av deltagare i försöket har ett tillräckligt antal studerandeår på riksnivå,
- 3) helheten av deltagare i försöket har ett tillräckligt mångsidigt examensutbud,
- 4) helheten av deltagare i försöket innefattar både offentligt rättsliga och privat rättsliga utbildningsanordnare.

10 §

Förhandlingsförfarande

Undervisnings- och kulturministeriet och utbildningsanordnaren kommer för en avtalsperiod på fyra år (*strategiperiod*) åt gången överens om de kvalitativa och kvantitativa mål för utbildningsanordnarens verksamhet som är centrala med tanke på examina, sysselsättning och fortsatta studier samt om uppföljningen och utvärderingen av uppnåendet av målen under strategiperioden. Därtill kan man avtala om övriga utvecklingsåtgärder och utvecklingsuppgifter för utbildningsanordnaren.

11 §

Anvisande av finansiering efter prövning för strategiperiodens mål

För att täcka kostnaderna för de mål som överenskommits i avtalet kan undervisnings- och kulturministeriet anvisa finansiering efter prövning för strategisk utveckling enligt 32 e § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Finansiering efter prövning beviljas antingen till fullt belopp eller delvis i förhållande till de kostnader som uppstår.

Om genomförandet av de åtgärder som överenskommits i avtalet inte orsakar utbildningsanordnaren sådana kostnader som uppskattats i avtalet eller om kostnaderna är lägre än uppskattat, kan undervisnings- och kulturministeriet under strategiperioden minska beloppet av den finansiering efter prövning som anvisats för ändamålet.

12 §

Ändring och återkallande av försökstillstånd

Undervisnings- och kulturministeriet kan på ansökan av utbildningsanordnaren ändra försökstillståndet när strategiperioderna byts. Ändring av försökstillståndet förutsätter att ordnandet av examina och utbildning är behövligt med beaktande av riksomfattande och regionala kompetensbehov samt utbudet av examina och utbildning. Därtill förutsätter ändring av försökstillståndet att utbildningsanordnaren med tanke på fullgörandet av den uppgift som ansökan gäller har behövligt kunnande och tillräckligt samarbete med arbets- och näringslivet samt ekonomiska och verksamhetsmässiga förutsättningar att på ett ändamålsenligt sätt ordna examina och utbildning i enlighet med denna uppgift. Försökstillståndet kan på ansökan ändras också under strategiperioden efter en omorganisering av utbildningsanordnarens verksamhet eller efter det att en ändring har inträtt i utbildningsanordnarens ställning som juridisk person.

Riksdagens svar RSv 180/2024 rd

Undervisnings- och kulturministeriet kan utan ansökan ändra utbildningsanordnarens försökstillstånd under strategiperioden, om

- 1) maximiantalet studerandeår enligt 26 § i lagen om yrkesutbildning behöver ändras,
- 2) examina eller utbildning i väsentlig grad ordnas i strid med denna lag eller bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den eller i strid med lagen om yrkesutbildning eller bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den,
- 3) andra särskilda skäl som hänför sig till ordnandet av examina och utbildning än de som avses i 1 och 2 punkten förutsätter det.

Undervisnings- och kulturministeriet kan återkalla ett försökstillstånd, om

- 1) utbildningsanordnaren inte längre ordnar examina eller utbildning,
- 2) examina eller utbildning i väsentlig grad ordnas i strid med denna lag eller bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den eller i strid med lagen om yrkesutbildning eller bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den,
- 3) utbildningsanordnaren ansöker om återkallande av försökstillståndet vid utgången av den första strategiperioden,
- 4) undervisnings- och kulturministeriet och utbildningsanordnaren inte når ett sådant avtal som avses i 10 § och utbildningsanordnaren riktar utbildningen så att den väsentligt strider mot utbildningsbehovet.

Om försökstillståndet återkallas fortsätter utbildningsanordnaren sin verksamhet i enlighet med det anordnartillstånd som beviljats med stöd av 22 § i lagen om yrkesutbildning.

13 §

Uppföljning och utvärdering av försöket

Nationella centret för utbildningsutvärdering genomför en uppföljnings- och genomslagsundersökning för att följa upp och utvärdera uppnåendet av syftet med försöket med verksamhetsstyrning, genomförandet av förhandlingsförfarandet och försökets genomslag. Undervisnings- och kulturministeriet kan dessutom genomföra en konkurrensutsättning för att inleda ett separat forskningsprojekt.

De utbildningsanordnare som deltar i försöket ska på begäran avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna lämna de nödvändiga uppgifter som undersökningen och uppföljningen förutsätter till Nationella centret för utbildningsutvärdering och den forskningssammanslutning som undervisnings- och kulturministeriet utsett.

14 §

Ändringssökande

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Riksdagens svar RSv 180/2024 rd

15 §

Giltighetstid och övergångsbestämmelse

Denna lag träder i kraft den 20 och gäller till och med den 31 december 2033.

Med en hänvisning någon annanstans i lagstiftningen till ett anordnartillstånd enligt 22 § i lagen om yrkesutbildning avses under den tid denna lag är i kraft också försökstillstånd som beviljats med stöd av denna lag.

Lag

om ändring av lagen om yrkesutbildning

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om yrkesutbildning (531/2017) 3 § 1 punkten, 9 §, 37 § 3 mom. och 44 § 4 mom. och

ändras 8 och 19 §, 23 § 1 och 2 mom., 26 §, 27 § 1—3 mom., 48 § 1 mom., 63 och 64 §, 77 § 1 mom., 100 § 2 mom., 104 § 4 mom., 105 §, 123 § 1 mom. och 124 § 3 mom.,

av dem 23 § 1 mom. och 27 § 2 mom. sådana de lyder i lag 1218/2020, 23 § 2 mom. och 77 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1048/2020, 105 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1218/2020 och 124 § 3 mom. sådant det lyder i lag 398/2023, som följer:

8 §

Utbildning som förbereder för yrkesuppgifter

Utöver det som föreskrivs i 6 och 7 § kan som yrkesutbildning ordnas sådan utbildning som förbereder för yrkesuppgifter som förvärvs- och trafikflygare, som yrkespilot i helikopter verksamhet och som flygledare.

19 §

Rätt att delta i studentexamen

Bestämmelser om rätten för studerande som deltar i examensutbildning och för dem som har avlagt en yrkesinriktad examen att avlägga studentexamen finns i 5 § i lagen om studentexamen (502/2019).

Riksdagens svar RSv 180/2024 rd

23 §

Examina och utbildning som ska anges i anordnartillståndet

I anordnartillståndet anges de examina som utbildningsanordnaren har rätt att bevilja och för vilka utbildningsanordnaren kan ordna examensutbildning. Anordnartillståndet kan dessutom innehålla bestämmelser om att rätten att bevilja examina och ordna examensutbildning inte gäller ett eller flera, med stöd av 6 § 1 mom. 1 och 2 punkten genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet angivna, kompetensområden som ingår i en viss examen. Anordnartillståndet innehåller dessutom bestämmelser om rätten att ordna utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv.

Ett anordnartillstånd kan innehålla bestämmelser om rätten att ordna i 8 § avsedd utbildning som förbereder för en yrkesuppgift eller om rätten att vara ett i 35 § i lagen om transportservice (320/2017) avsett utbildningscentrum för utbildning för grundläggande yrkeskompetens eller utbildningscentrum som ger fortbildning.

26 §

Studerandeår

I anordnartillståndet anges maximiantalet sådana studerandeår som avses i 32 b § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet och som beaktas som grund för finansieringen. Maximiantalet gäller studerandeåren för de studerande som inte har rätt till avgiftsfri utbildning med stöd av 16 § i läropliktslagen (1214/2020). Anordnartillståndet kan också av särskilda skäl som hänför sig till kompetensbehovet eller ordnandet av utbildning innehålla bestämmelser om antalet studerandeår för en viss examen eller utbildning.

27 §

Övriga rättigheter, skyldigheter, villkor och uppgifter som ska anges i ett anordnartillstånd

I anordnartillståndet kan det bestämmas om rätten att som läroavtalsutbildning i form av i 30 § avsedd anskaffning av utbildning ordna alla sådana examina som ingår i den i 6 § avsedda examensstrukturen och som utbildningsanordnaren inte har i anordnartillståndet.

Anordnartillståndet kan innehålla bestämmelser om utbildningsanordnarens skyldighet att ordna examina som avses i 23 § 1 mom., utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv samt utbildning enligt lagen om utbildning som handleder för examensutbildning (1215/2020) för studerande som har rätt till krävande särskilt stöd enligt 65 § i denna lag. Anordnartillståndet kan därtill innehålla bestämmelser om utbildningsanordnarens skyldighet att sköta utvecklings-, handlednings- och stöduppgifter som anknyter till särskilt stöd.

Anordnartillståndet innehåller bestämmelser om utbildningsanordnarens rätt att ordna yrkesutbildning för idrottare, utbildning vid en internatskola och fängelseundervisning.

Riksdagens svar RSv 180/2024 rd

48 §

Planering av förvärvande av kunnande

Utbildningsanordnaren ska planera hur den yrkesskicklighet eller det kunnande som förutsätts i examens- eller utbildningsgrunderna ska förvärvas, om den studerande inte har det tidigare förvärvade kunnande som behövs för att kunna visa sitt kunnande. Dessutom ska utbildningsanordnaren planera de handlednings- och stödåtgärder som den studerande behöver, följa hur den studerandes kunnande utvecklas och vid behov planera det stöd för lärandet som avses i 63 §, det särskilda stöd och den anpassning av bedömningen av kunnandet som avses i 64 § och den avvikelser från kraven på yrkesskicklighet eller målen för kunnandet som avses i 66 §.

63 §

Rätt till stöd för lärandet

Den studerande har rätt till sådant stöd för lärandet som han eller hon behöver för att uppfylla kraven på yrkesskicklighet och nå målen för kunnandet enligt examens- eller utbildningsgrunderna. Stöd för lärandet ordnas som en del av examensutbildningen. Stöd för lärandet är stödundervisning som ges av en lärare samt stöd och handledning som ges av undervisnings- och handledningspersonalen.

64 §

Rätt till särskilt stöd

Den studerande har rätt till särskilt stöd, om han eller hon på grund av verifierade inlärningsvärigheter, funktionsnedsättning, sjukdom eller av andra motsvarande orsaker behöver regelbunden eller långvarig specialundervisning för att uppfylla kraven på yrkesskicklighet och nå målen för kunnandet enligt examens- eller utbildningsgrunderna och det stöd för lärandet som avses i 63 § inte är tillräckligt med tanke på den studerandes stödbehov. Den studerande har rätt till särskilt stöd också i utbildning som ordnas på en arbetsplats.

Särskilt stöd är specialundervisning som ges av en speciallärare. Särskilt stöd består därtill av annan undervisning och handledning som grundar sig på konsultering av en speciallärare samt av andra särskilda undervisnings- och studiearrangemang som den studerande behöver.

Målet för särskilt stöd är att den studerande med hjälp av stödet ska nå den yrkesskicklighet och det kunnande som anges i examens- eller utbildningsgrunderna. I fråga om studerande som får särskilt stöd kan bedömningen av kunnandet i enlighet med grunderna för de yrkesinriktade grundexamina anpassas genom att en individuell bedömning av kunnandet utarbetas för den studerande. Bedömningen av kunnandet kan anpassas bara i den omfattning det är nödvändigt med hänsyn till den studerandes personliga mål och färdigheter.

Syftet med specialundervisningen är därtill att främja den studerandes studier och välbefinnande i samarbete med social- och hälsovården, rehabiliteringstjänsterna och andra intressentgrupper.

Riksdagens svar RSv 180/2024 rd

77 §

Tillämpning av lagstiftningen om arbetstagare och tjänsteinnehavare

På läroavtal tillämpas den lagstiftning som tillämpas på arbetsavtalsförhållanden och tjänsteförhållanden. Om inte något annat föreskrivs i denna lag, tillämpas på läroavtal som grundar sig på arbetsavtal dock inte 1 kap. 3 och 8 §, 2 kap. 4 och 5 §, 4 kap. 4 och 5 §, 6 kap. 1, 1 a, 2—4, 4 a, 5 och 6 §, 7 kap. 1—5 och 7—11 § och 9 kap. samt 13 kap. 3 och 4 § i arbetsavtalslagen.

100 §

Rätt till avgiftsfria måltider

Bestämmelserna i 1 mom. tillämpas inte på studerande i läroavtalsutbildning eller arbetskraftsutbildning.

104 §

Beviljande av och rätt till en plats på ett internatboende

Det som föreskrivs i 103 § 2 mom. och 1 mom. i denna paragraf tillämpas inte på en studerande inom arbetskraftsutbildning.

105 §

Avgifter som tas ut av studerande

Den utbildning för en yrkesinriktad examen som avses i denna lag samt utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv är avgiftsfria för studerande. Dessutom är de inträdes- och lämplighetsprov som används vid antagningen av studerande avgiftsfria för de sökande. En avgift kan dock tas ut för läromedel och material som den studerande får behålla efter avslutad utbildning. Avgifter för läromedel och material får dock inte tas ut av studerande i arbetskraftsutbildning och inte heller av studerande som har rätt till avgiftsfri utbildning med stöd av 16 § i läropliktslagen.

I utbildning för en yrkesexamen eller specialyrkesexamen samt i utbildning som förbereder för yrkesuppgifter enligt 8 § kan utbildningsanordnaren ta ut en skälig studieavgift av de studerande för att täcka en del av kostnaderna för ordnande av utbildningen.

Avgift får tas ut för att höja ett godkänt vitsord, om en person vill höja ett vitsord som förts in i det betyg över avlagd examen som avses i 57 § eller i det betyg över genomförd handledande utbildning som avses i 58 §.

Utbildningsanordnaren har möjlighet att efter eget gottfinnande låta bli att ta ut eller att sänka en avgift enligt 2 och 3 mom. på grund av att den studerande har det dåligt ställt ekonomiskt.

Riksdagens svar RSv 180/2024 rd

Om en i denna paragraf avsedd avgift som tas ut av en studerande inte är betald på förfallodagen, får årlig dröjsmålsränta tas ut från förfallodagen med iakttagande av räntelagen (633/1982). Avgiften är direkt utsökbar. Bestämmelser om indrivning av avgifter finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

Bestämmelser om grunderna för avgifter som avses i denna paragraf utfärdas genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet.

123 §

Information om möjligheterna att avlägga examina och om utbildningen

Utbildningsanordnaren ska se till att information om möjligheterna att avlägga examina och om utbildningen samt om hur man söker sig till utbildningen finns allmänt tillgänglig.

124 §

Samarbetskyldighet för utbildningsanordnare

När utbudet av arbetskraftsutbildning planeras ska utbildningsanordnarna samarbeta med arbetskraftsmyndigheterna.

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 8 §, 23 § 1 och 2 mom., 26 §, 27 § 1—3 mom., 100 § 2 mom., 104 § 4 mom., 105 § och 123 § 1 mom. samt upphävandet av 3 § 1 punkten, 9 §, 37 § 3 mom. och 44 § 4 mom. träder dock i kraft först den 1 januari 2026. Bestämmelserna i 48 § 1 mom. samt 63 och 64 § träder dock i kraft först den 1 augusti 2026.

Om utbildningsanordnaren har rätt att ordna sådan i 8 § 1 punkten avsedd utbildning som fördjupar eller kompletterar yrkeskompetensen, upphör rätten att ordna den utbildningen den 31 december 2028. Utbildningsanordnaren har rätt att ta ut skäliga studerandeavgifter för den utbildningen fram till och med den 31 december 2028.

Undervisnings- och kulturministeriet ändrar utan ansökan och avgiftsfritt utbildningsanordnarnas anordnartillstånd så att de överensstämmer med denna lag från och med den 1 januari 2026.

Lag

om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009) 10 § 3 mom. och 32 f—32 h §,

Riksdagens svar RSv 180/2024 rd

sådana de lyder, 10 § 3 mom. i lag 548/2018, 32 f § i lag 532/2017, 32 g § i lag 1050/2020 och 32 h § i lagarna 532/2017 och 548/2018,

ändras 9 § 1 mom., 10 § 1 mom., 32 a och 32 c—32 e §, 32 j § 1 och 2 mom., 49 § 2 mom., 51 § och 57 § 2 mom. 2 punkten,

sådana de lyder, 9 § 1 mom. i lag 1114/2021, 10 § 1 mom. och 32 e § i lag 548/2018, 32 a § i lagarna 532/2017, 548/2018 och 1050/2020, 32 c §, 32 j § 1 och 2 mom. och 57 § 2 mom. 2 punkten i lag 532/2017, 32 d § i lagarna 532/2017, 1220/2020 och 1114/2021, 49 § 2 mom. i lag 1050/2020 samt 51 § i lag 1126/2022, samt

fogas till lagen en ny 32 k § som följer:

9 §

Anslag för yrkesutbildning

Undervisnings- och kulturministeriet beviljar anordnare av yrkesutbildning finansiering för de uppgifter som det föreskrivs om i lagen om yrkesutbildning, lagen om utbildning som handleder för examensutbildning och läropliktslagen inom ramen för det anslag som tas in i statsbudgeten och inom ramen för kommunens finansieringsandel enligt 9 a § 1 mom. (*anslag för yrkesutbildning*). Som finansiering beviljas kalkylerad basfinansiering och finansiering efter prövning.

10 §

Finansiering som beviljas anordnare av yrkesutbildning samt kommunens statsandel

Genom ett beslut som fattas före finansårets början beviljas anordnare av yrkesutbildning kalkylerad basfinansiering till en sådan andel av det belopp av varje finansieringsandel enligt 32 a § som motsvarar den relativa andel som utbildningsanordnarens prestationer utgör av alla utbildningsanordnarens prestationer. Därtill kan det beviljas finansiering efter prövning. Finansiering efter prövning kan av särskilda skäl beviljas även under finansåret.

3 a kap.

Grunderna för bestämmande av finansiering för yrkesutbildning

32 a §

Kalkylerad basfinansiering

Det totala beloppet av den kalkylerade basfinansieringen fås genom att beloppet av sådan finansiering efter prövning som avses i 32 h § dras av från anslaget för yrkesutbildning.

Grunderna för bestämmande av den kalkylerade basfinansieringen och deras andelar av den kalkylerade basfinansieringen är följande:

- 1) faktiska studerandeår, 50 procent,

Riksdagens svar RSv 180/2024 rd

- 2) kompetenspoäng för avlagda examensdelar samt antalet examina, 30 procent,
- 3) fortsatta studier vid högskola och sysselsättning i fråga om dem som avlagt examen och examensdelar, 18 procent,
- 4) studerandesrespons, 1 procent,
- 5) arbetslivsrespons, 1 procent.

Utbildningsstyrelsen svarar för insamlingen av studerande- och arbetslivsrespons.

Närmare bestämmelser om hur basfinansieringen bestäms, viktas och beräknas samt om insamlingen och viktningen av studerande- och arbetslivsrespons utfärdas genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet.

32 c §

Basfinansiering som beviljas på basis av faktiska studerandeår

Antalet faktiska studerandeår viktas på följande grunder:

- 1) ordnande av olika examina som ingår i examensstrukturen, utbildning som handleder för examensutbildning och utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv,
- 2) examenstyp,
- 3) den studerandes utgångsnivå.

Därtill höjs de faktiska studerandeåren på följande grunder:

- 1) ordnande av krävande särskilt stöd,
- 2) ordnande av inkvartering enligt 103 § i lagen om yrkesutbildning.

Antalet faktiska studerandeår som används som grund för finansieringen kan inte överstiga maxiantalet studerandeår enligt 26 § i lagen om yrkesutbildning i fråga om studerande som inte har rätt till avgiftsfri utbildning med stöd av 16 § i läropliktslagen.

Ett studerandeår räknas som prestation för den utbildningsanordnare som har utarbetat en i 44 § i lagen om yrkesutbildning avsedd personlig utvecklingsplan för kunnandet för den studerande eller som ansvarar för anordnandet av utbildning inom sådan i 8 § i den lagen avsedd utbildning som förbereder för yrkesuppgifter.

Bestämmelser om beräkningen av viktningen av faktiska studerandeår och om koefficienterna för de grunder som anges i 1 och 2 mom. utfärdas genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet.

32 d §

Basfinansiering som beviljas på basis av kompetenspoäng för avlagda examensdelar samt antalet examina

Examina viktas med en koefficient som grundar sig på utbildningen efter grundstadiet för den som avlägger examen. I basfinansieringen beaktas högst 120 kompetenspoäng per studerandeår som ligger till grund för finansieringen för tidsperioden i fråga.

Kompetenspoängen för en examensdel räknas som prestation för den utbildningsanordnare som har utarbetat en i 44 § i lagen om yrkesutbildning avsedd personlig utvecklingsplan för kunnandet för den studerande. En examen räknas som prestation för den utbildningsanordnare som har utfärdat ett i 57 § i lagen om yrkesutbildning avsett examensbetyg. Om examen har ordnats på

Riksdagens svar RSv 180/2024 rd

basis av läroavtalsutbildning enligt 27 § 1 mom. i lagen om yrkesutbildning, räknas examen dock som prestation för den anordnare som har anskaffat läroavtalsutbildningen.

Examensdelarnas kompetenspoäng beaktas inte i basfinansieringen om de har erkänts utifrån tidigare förvärvat kunnande så att den studerande inte har visat sitt kunnande genom yrkesprov eller på något annat sätt enligt 52 § i lagen om yrkesutbildning. Examensdelarnas kompetenspoäng beaktas dock i basfinansieringen om kunnandet i examensdelen har bedömts i samband med utbildning som skaffats med stöd av 30 § i lagen om yrkesutbildning.

Bestämmelser om beräkningsgrunderna för den basfinansiering som beviljas på basis av kompetenspoäng för avlagda examensdelar samt antalet examina utfärdas genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet.

32 e §

Finansiering efter prövning

Som finansiering efter prövning kan beviljas

- 1) allokeringar och tillägg som riksdagen beslutar om,
- 2) finansiering för strategisk utveckling,
- 3) höjningar av finansieringen av orsaker som hänför sig till kostnaderna för att ordna utbildningen och av andra nödvändiga orsaker,
- 4) korrigeringar och rättelser för det föregående finansåret.

Den maximala andel som finansieringen för strategisk utveckling utgör av anslaget för yrkesutbildning fastställs årligen i statsbudgeten.

Undervisnings- och kulturministeriet beslutar om finansiering efter prövning på ansökan eller på eget initiativ.

Bestämmelser om grunderna för beviljande av finansiering efter prövning får utfärdas genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet.

32 j §

Bestämmande av prestationer för nya utbildningsanordnare

Om ett nytt anordnartillstånd har beviljats efter det att utbildningsordnare har slagits samman eller delats upp eller efter någon annan motsvarande omorganisering av verksamheten eller efter det att en ändring har inträtt i utbildningsanordnarens ställning som juridisk person, bestäms utbildningsanordnarens kalkylerade basfinansiering utifrån det faktiska antalet prestationer för sådana utbildningsanordnare som varit föremål för en ovan avsedd omorganisering.

Andra än i 1 mom. avsedda nya utbildningsanordnare beviljas finansiering som finansiering efter prövning till dess att antalet faktiska prestationer som ligger till grund för den kalkylerade basfinansieringen kan tillämpas.

Riksdagens svar RSv 180/2024 rd

32 k §

Finansiering som grundar sig på prestationer inom yrkesutbildningen åren 2026—2028

Från 2025 till 2026 kan den kalkylerade finansiering som grundar sig på utbildningsanordnarens prestationer minska med högst fem procent i förhållande till förändringen i finansieringen för alla utbildningsanordnare och öka med högst tio procent i förhållande till förändringen i finansieringen för alla utbildningsanordnare. Från 2026 till 2027 kan den kalkylerade finansiering som grundar sig på utbildningsanordnarens prestationer minska med högst sju procent i förhållande till förändringen i finansieringen för alla utbildningsanordnare och öka med högst tio procent i förhållande till förändringen i finansieringen för alla utbildningsanordnare. Från 2027 till 2028 kan den kalkylerade finansiering som grundar sig på utbildningsanordnarens prestationer minska med högst tio procent i förhållande till förändringen i finansieringen för alla utbildningsanordnare och öka med högst tio procent i förhållande till förändringen i finansieringen för alla utbildningsanordnare.

Med kalkylerad finansiering som baserar sig på prestationer år 2025 avses finansiering som erhållits på basis av målinriktade studerandeår, kompetenspoäng för examensdelar samt hela examina, sysselsättning och fortsatta studier för dem som avlagt examen och examensdelar samt studeranderespons och arbetslivsrespons. Med kalkylerad finansiering som baserar sig på prestationer åren 2026—2028 avses finansiering som erhållits på basis av faktiska studerandeår, kompetenspoäng för examensdelar samt hela examina, sysselsättningen och fortsatta studier för dem som avlagt examen och examensdelar samt studeranderespons och arbetslivsrespons enligt den kalkylerade basfinansieringen.

49 §

Fastställande av antalet prestationer som används vid beräkning av finansieringen

I fråga om yrkesutbildningen fastställer undervisnings- och kulturministeriet för det följande finansåret antalet prestationer som används som grund för den kalkylerade basfinansiering som bestäms enligt 32 a § 2 mom. samt beloppet av de ersättningar för mervärdesskatt som avses i 32 i § 1 mom. utifrån de uppgifter som utbildningsanordnarna har lämnat med stöd av 58 §. De prestationer som inte har anmälts inom utsatt tid kan lämnas obeaktade som grund för finansieringen.

51 §

Utbetalning av finansiering för driftskostnader

Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning betalar ut den finansiering för driftskostnader som avses i 50 § och den ersättning för mervärdesskatt som avses i 32 i § 1 mom. till kommunen eller en annan anordnare av verksamhet enligt någon av de lagar som nämns i 1 och 2 §. Bestämmelser om utbetalning av statsandelar, ersättningar och annan finansiering finns i 46 § i lagen om statsandel för kommunal basservice. Statsunderstöd till utbildningsanordnare

Riksdagens svar RSv 180/2024 rd

betalas före utgången av kalenderåret. Ersättning för mervärdesskatt enligt 32 i § 2 mom. i denna lag betalas före utgången av finansåret.

57 §

Statsbidragsmyndighet

Utbildningsstyrelsen är statsbidragsmyndighet i ärenden som gäller

2) inledande och utvecklande av verksamhet inom yrkesutbildning och försök som gäller sådan verksamhet, samt i ärenden som gäller behövliga specialuppgifter i samband med verksamheten, om inte undervisnings- och kulturministeriet beslutar något annat,

Denna lag träder i kraft den 20 .
Lagen tillämpas första gången på finansiering som beviljas för 2026.

Lag

om ändring av 9 § i lagen om nationella studie- och examensregister

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om nationella studie- och examensregister (884/2017) 9 § 1 mom. 4 och 5 punkten, 2 mom. 2 och 9 punkten och 4 mom. 1 a-punkten, sådana de lyder, 9 § 1 mom. 1 punkten och 2 mom. 2 och 9 punkten i lag 568/2019 och 9 § 1 mom. 4 och 5 punkten och 4 mom. 1 a-punkten i lag 1051/2020, som följer:

9 §

Uppgifter om yrkesutbildning

En utbildningsanordnare enligt lagen om yrkesutbildning ska för varje studerande som den ger utbildning till i enlighet med lagen om yrkesutbildning föra in följande uppgifter i informationsresursen:

1) den examen, den examensdel eller de examensdelar som avläggs eller den utbildning som genomgås, inklusive sådan utbildning som förbereder för yrkesuppgifter och som avses i 8 § i lagen om yrkesutbildning,

Riksdagens svar RSv 180/2024 rd

4) de uppgifter som behövs vid beräkningen av studerandeår som avses i 32 b § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet samt de uppgifter som används som viktninggrund för den kalkylerade basfinansiering som avses i den lagen,

5) de kontaktuppgifter för den studerande inom examensutbildningen som behövs för att samla in den studeranderespons som avses i 32 a § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

Utbildningsanordnaren ska dessutom föra in följande uppgifter i informationsresursen om de studerandes personliga utvecklingsplaner för kunnandet:

2) den examen som avläggs eller handledande utbildning eller i 8 § i lagen om yrkesutbildning avsedd utbildning som förbereder för yrkesuppgifter som genomgås, de examens- eller utbildningsgrunder som iakttas, det eventuella kompetensområde som avläggs samt de examens- eller utbildningsdelar som avläggs,

9) sådant stöd för lärandet som avses i 63 § i lagen om yrkesutbildning och som ordnas för den studerande vid behov,

Om den studerandes förvärvande av kunnande ordnas på en arbetsplats i samband med praktiska arbetsuppgifter som läroavtalsutbildning eller i form av utbildning som grundar sig på utbildningsavtal, införs dessutom

1 a) de kontaktuppgifter för den studerandes ansvariga arbetsplatshandledare som behövs för att samla in den arbetslivsrespons som avses i 32 a § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet,

Denna lag träder i kraft den

20 .

Helsingfors 17.12.2024

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare